Nunc videamus de regularibus. Et quidem regularis lunaris est numerus immutabilis datus mensi ad inueniendum in kalen. lunam mensium singulorum habent autem ortum regulares ab illis quinque diebus qui superfuit in anno solari supra trecentos sexaginta dies. Und quinque regulares dati fuit septembri. a quo annus lunaris sumit inicium. Regulares vero aliorum mensium sic formantur. Junge regulares mensis cum diebus eius. et ab illa suma subtrahe lunacionem eius. et residuum quod remanserit erit regularis illius mensis verbi gracia. September habet v. regulares. et dies eius sunt triginta. qui coniuncti regularibus constituunt xxxv. et lunacio septembris est tricesima. qua subtracta remanet. v. que sunt regulares sequentis mensis. scz octobris. et sic de alijs vsque ad septembrem. Nam egipcij suum annum incipiunt a septembri. et ideo nos annum lunarem incipimus a septembri. De regularibus dicit iste versus. Dic. e. g. bis. i. k. bis. et post manet ordo quasi dicat. dic. e. bis que est quinta in alphabeto. idest primis duobus mensibus anni lunaris dantur v. pro regularibus. Item dic bis. g. que est vij. in alphabeto. idest tercius et quartus mensis habent vij. pro regularibus. Item dic bis. i. que nona in alphabeto. i. v et vij. mensis habent ix. pro regularibus. Item dic bis. k. quia decima in alphabeto. i. sextus et octauus mensis habent x. pro regularibus. Et nota quod hic fit transitus de quinto ad septimum. et de sexto ad octauum. vt patet in formando ipsos regulares. et ianuarius et martius ix. et febru. ap. x. et habent. xi. pro manet ordo. i. maius. xj. iunius xij. iulius xiij. augustus xiiij. habent.

De epacta.

Sequitur de epacta. Est autem epacta numerus variabilis datus anno ad inuenendum lunam in calen. cuiuslibet mensis. Et dicitur epacta ab epi quod est super et aucta. et est super excrescencia anni lunaris a solari. Ideo quia annus primus cicli lunaris nullam habet epactam. quia nullus annus precessit a quo xj. accepisset. Secundus vero habet xj. pro epacta. et epacta oritur ab illis diebus quibus annus lunaris excedit a solari. Tercius vero annus habet. xxij. et si non transcendat. xxx. Si vero transcendat xxx. abiectis illis xxx residuum erit epacta illius anni. et ideo in quarto anno. et suma ascendit ad xxxiij. abiectis xxx. tres sunt epacte illius anni. Epacte vero grece dicuntur latine adiectiones annue lunares. quia pro numero vndenarium vsque ad tricenarium in se reuoluuntur. quas egipcij ideo adiciunt. vt lunaris emersio romani solis coequetur. Luna enim iuxta cursum suum. xxix. semis dies lucem dimoscit. et fuit in annum lunarem dies trecenti quinquagita quatuor remanent ad cursum anni solaris dies xj. quas egipcij adyciunt absque hijs non inuenies lunam quota sit in quolibet anno mense et die. Epacte omnium annorum cicli lunaris per hanc tabulam denotantur. ita quod hoc verbum nulla rindum primo anno et singulis sequentis numeri rindent singulis annis a

cicli vsque ad xix vt nulla xi. xxiij. iij. xviij. xxv. vj xvij xxvi ij. ix. xxi. xij. xxiij. iiij. xv xxvj. vij. xviij. Ex hoc idem ecia ostendit per hos versus. Annis addemonos domini ptire per vnum. Viginti lune cicli et in patet. Hoc vult dicere. quot fit annus epactal sive cicli debemus diuidere annos domini per xix. quociens possumus et addere vnum. quia quia xps natus fuit tm precesserat ille cicli. et quota fuerit suma quam remanserit tot erit annus cicli epactal verbi gracia. hoc anno putamus annos domini mille ducentos octogita sex. quorum mille ducenti septuagintatres. sunt recte per xix. diuisi supfuit xiij. de predicto numero addito quod vno fiunt xiiij. Vnde in anno ecce xiiij. annus cicli lunaris in anno sequenti erit xv. et sic vsque ad xix postea redditur ad primum. Et hoc verum est secundum illos qui incipiunt putare annos domini. a natiuitate xpi. vel in calen. ianuarij. non ut secundum eos qui illos immutant in kal. septembris et faciunt ibi diuisionem. Nam tunc addendi sunt duo anni. Potest ecia aliter inueniri epacta. vt si suma quam remanz de permissa diuisione anno dni per tres iuncturas pollicis numerem. Si enim numerus fuerit in prima iunctura debemus demere vnum de ipso numero. Si in secda debemus addere nouem si in tercia debemus addere xix. et suma inde puenies epacta. et si fuerit ginta non transeat. Si vero transiret abiectis. xxx. residuum erit epacta vnde versus. Deme vnum per adde nouem per dena nouemque. Inuenta igitur epacta debemus eam iungere cum regularibus mensis cuius lunam volumus inuenire et quota fuerit suma inde puenies tota erit luna in calen. illius mensis dumo xxx. non transeat. Si vero xxx. transiuerit erit abiectis xxx. residuum erit etas lunea si suma illa fuerit xxx. in kalendis mensis tunc luna erit xxx. Si autem epacta nulla fuerit. puta in primo anno cicli lunaris. tunc adinuenendum luna sufficit regularis. Sed quia epactarum rotum fallit propter embolismum seu saltum lune. ideo de ipso breuiter videamus.

De embolismo.

Circa embolismum siue lune saltum notandum est quod embolismus grece interpretatur latine super augmentum seu super excrescencia anni solaris super lunarem. Quia quod annus solaris excedit lunarem in xj. diebus ex illo excessu constituuntur vij. lunaciones in illis xix. annis cicli lunaris multiplicatis illis xj. diebus. Et dicuntur lunacones embolismales quarum quilibet est. xxx. dierum et attribuuntur vij annis embolismalibus. ita quod in quilibet cicloo lunari sunt vij. embolismales. et xiij. cones. Appellantur autem annus embolismalis quia a xiiij. Luna precedentis paschae vsque ad xiiij. sequentis habet xiiij. lunacones siue. xiiij menses lunares. i. trecentos octogintaquatuor dies et iste est annus secundum moysi diuinitus reuelatus. Communis vero habet tm xij. lunacones. i. trecentos quinquagintaquatuor dies quorum dispositiones ordinatus iste versus. Cur fles has lacrimas odiosum quere tirannum. In isto versu sunt septem dictiones septem annis embolismalibus seruientes prima primo. secda secdo et sic per ordinem. ita quod quota est j. litera alicuius istarum dictionum in alphabeto. tot annus cicli epactal erit annus embolismal vbi gra. Cur est prima dictio et seruit.

primo anno embolismali · et e est pma lra illius
dictōnis q̄ ē tercia in alphabeto ergo tercius
ann9 cicli lunaris ē ēbolismal' · et ita de alijs · ꝗ
obſuato q̄ ꝗ has dz ſcribi cū h · Et dē ān9 oīs
qz ſepe duo ita oīūctiz incedē vt inuicē ſe ī pa
ſcali ſolēnitate ſequanē Embolismalis vo ſp ſo
lus eſt · Ordo aūt iſtoꝝ annoꝝ omuniū et ēbo
liſmaliū ptz ī linea ſubſequēti ¶ Cōis cōis em
boliſmal' · cōis cōmunis ēboliſmal' · cōis ēboliſ.
cōis cōis embolismal' cōis cōis ēboliſmal' cōis
ēboliſmalis cōis cōis ēboliſmal' Habito aī āno
ēboliſmali · poſſum9 ſcire in q̄ mēſe lunacō em
boliſmal' ōtingat p hūc vſum · Mobil' cibū mō
liber habeto coeuū · In iſto vſu ſūt ſeptē dic
tiones · vij · mēſib9 ſuientes in q̄b9 ōtingūt lu
nacōes ēboliſmales in p̄fatis vij · āmis pma p
mo ſcda ſcdo · et ſic p ordmē · ita q̄ q̄ta erit pri
ma lra alicui9 iſtaꝝ dictionū ī alphabeto toto
mēſe illi9 āmi cui fuit illa dictio ōtingit lunacō
embolismal' · Itē q̄ta erit pma lra ſcde fillabe ī
alphabeto · tota die menſ mcipit lun cō embo
liſmal' vbi gra · Mobil' ē pma dēio a fuit pme
lunacōi que ōtingit ī tercio āno cicli lūaris · et
m · eſt pma lra h9 dictōis · a ē · rij · ī alphabeto
g̃ m rij · mēſe ōtingit lunacio ēboliſmal' Itē b.
eſt pma lra ſcde fillabe et ē ſcda in alphabeto ·
g̃ m ſcda die illi9 mēſ mcipit illa lunacō et ſic
de alijs Si aūt velis plem9 illi9 reiveritatez
mq̄rere · recurre ad epactā a regl'ares illi9 āmi
de q̄ vis ſcire a iuenies ita eſſe Nūc videam9
vbi fallit epacta iūcta regl'arib9 ꝓpter embol' ·
ſeu ſaltū lune Circa qd no · q̄ ſz m cicli lunari
ſint vij · anni embol' · vt ſupi9 dcīm ē · nō tū fal
lit epacta · mſi m ēb9 · ſ · vij · xi a rix · vñ vſus ·
Octauo xi · poſtremo fallit epacta · In q̄ aī loco
vel mēſea m q̄t locis fallit epacta iūcta regu
larib9 hijs vſib9 denotaē Juli9 vndeis · ter ma
ius octo vicenis · Biſext9 mſi ſit mars peccat m
vnde ēcenis · In totidē mai9 · auguſt9 vo duo
bus · ꝗ eſt dicē · q̄ in vij · āno cicli lunaris fallit
epacta cū regl'arib9 in maio et iulio qz ī caleñ
mai cū luna deberet eſſe xxvij ſcdm epactā nō
repiē · mſi xxvij · ꝓpē embol' Itē fallit m kal' · iu
lij eodē āno qz tūc luna debēt eſſe xxx · ſm epac
tam · tū nō repiē · mſi xxix · ꝓpē embol' · vbi cre
dendū ē embol' · et nō epacte Itē in xi · āno fal
lit epacta · qz in kal' · marci ſm epactā deberet
eſſe luna xxix · ſ ꝓpē embol' repiē tm · xxvij · vm
tū ſi in illo āno fuerit biſext9 tūc corrigiē ille
error · qm ꝓpē biſextū addiē vna dies Itē i xix ·
āno fallit epacta in duob9 locis Nā ſm epactā
luna debēt eſſe xxix · in ka · mai · ſz ꝓpter embol' ·
nō repiē mſi xxvij · a m eodē āno fallit in kal'
auguſti · qz ſcdm epactā lūa deberz ibi eſſe ij · ſz
ꝓpē ſaltū lune ibi tercia mueniē · qz lunacō iu
lij · q̄ debēt eſſe xxx · m illo āno eſt tm xix · a ꝗ
ōtingit ꝓpter error ē nri oputi · a tūc ān9 lūa
tis in xij · dieb9 excediē a ſolari · De ſaltu lune
Ediē iſte vſus · Luna facit ſaltū qntū' luce ſu
p̄ma · Ret cedit cm luna vna die ſicut dixim9

propter error ē nri cōputi · vt in ſequenti anno
m kal' · ſeptēbris luna redeat ſic debet · Niſi em
ſalt9 lune colligereē ōtingēt error · vt m xiij ·
cicliis dicereē luna pma qn eſſz plenilumiū Col
ligiē aūt ſic iſte dies · Quelibz em lunacō ad ꝗ
vt lunacōes ſint eq̄les habēt xxix · dies a dimi
diā mm9 q̄tuor momētis a vna vncia et vno a
thamo · Sūt aī m cicio ducēte t̄gintaqn̄q lūa
cōes ēt · g̃ q̄ter tot mom̄ta · q̄ fūt m vnuer ſo
nōgētaq̄dragintaq̄ diuiſa p q̄dragintaq̄ oſtitu
unt xxiij · horas a dimidiā poſtea ex ducētis t̄
gintaqn̄q vncijs cōſtituunē xix · momēta et re
manēt vij · vncie Et ex ducētis t̄gitaqn̄q atha
mis cōſtituunē · v · vncie · q̄ vncie cū ſeptē pori
bus faciūt vnū momentū · qd iunctū ad xix · mo
mēta p̄habita facit dimidiā horā · q̄ iūcta cum
alijs xxiij · a dimidia facit vnā diē q̄ ſubtrahiē
vltimo āno a lunacōe iulij · et dē ſalt9 lune · Po
teſt eciā faciliꝰ ꝗ mō colligi · Ann9 lunaris cō
ſtat ex trecētis q̄nquagitaq̄tuor dieb9 minus
vna hora et q̄rta pte vm9 hore · a ſeptuageſi
mavj pte q̄rte vm9 hore · g̃ ī xix · āmis hāē · xix
hore et xix · q̄rte horaꝝ et xix · octogintaſex p
tes q̄rte vm9 hore · q̄ faciūt m xix · āms q̄rtam
ptē vm9 hore a ita erūt xx · q̄rte horaꝝ q̄ fa
ciūt v horas q̄ iūcte xix · horis p̄habitis faciūt
vnā diē ¶ Eſt igiē ſalt9 lune q̄dā dies collect9
in xix · āmis ex eo ſupfluo qd dat lunacōib9 · Et
dē ſalt9 lune · nō q̄ luna magis ſaliat illa die q̄
alia · ſz qz nos lunā oputātes diē illā ſup quā
in alijs āmis lunacō iulij dē t̄ginta ſalimus ſiue
p̄termittim9 nō cōputātes lunā in vltimo āno
cicli decēnouēal' · mſi vice ſumāronā · Ideo aūt
ſubtrahiē dies illa a lunacōe iulij m vl tio āno ci
cli decēnouēal' qz iuli9 ē vltim9 ī āno epactali
inter mēſes hāntes · xxx · dies in lunacōe · vñ vl
timo āno lunacio iulij nō oputat xxx · ſz xxix · et
ideo aure9 numer9 illi9 āmi · ſ · decēnouēal' quā
uis creſcat ſequiē ſine ī teruallo minorē p cō
ſequēs in alijs mēſib9 ſequētib9 vſq̄z ad iania
riū · ſicut infra diceē · Salt9 g̃ lune facit duas
lunacōs piter eſſe xxix · diez · Ad p̄fatos g̃ er
rores facili9 corrigēdos inuēt9 ē aure9 nume
rus de quo breuiter eſt videndum.

De aureo numero · R ·

Aureus numer9 ille ē q̄ poniē m kalen
qui m q̄libz mēſe indicat lunā pmā ad
p̄uatos errores facili9 corrigēdos in
uent9 · Et dē aure9 numer9 p ſimilitudinē · quia
ſic auꝝ ſupat oīa metalla · ita iſte numer9 oēs
alias racōes lunares excellit · q̄ iuli9 ceſar cū
tāta diligēcia dē inuemſſe qui mcipiēs a quo
cūq̄z āno cicli lunaris · vbicūq̄z inuenit lunā p
mā m pmo āno cicli poſuit · i · in kal' · in latere
extrinſeco iuxē lras feriales · ſ · in q̄libz mēſe et ī
ſcdo āno vbi cūq̄z inuenit j · poſuit ij · ſ · ī q̄libz
mēſe a m iij · et ſic de alijs · a ideo in kaleñ · ianu
arij ternari9 eſt numer9 · quia ibi luna inuenit
tercio āno pma · nec ibi debz pom ali9 numer9
q̄ ternari9 · qz in nullo anno m kaleñ · ianuarij

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf